

Depression en större risk för hälsan än hjärtproblem

För många är sjukdomen fortfarande okänd. Hälften av de drabbade får ingen behandling.

Föråldrade attityder och dålig kunskap är de främsta orsakerna till att samhället inte riktigt kan hantera folksjukdomen depression.

VASA

Å ena sidan används ordet depression för ofta i dagligt tal. Å andra sidan är det en allvarlig sjukdom som vi inte vet mycket om. Den är den största enskilda orsaken till sjukpensionering och kan vara livshotande, men bara knappt hälften av de drabbade får hjälp.

– Depression är inte inbillning, utan ett syndrom som måste tas på allvar. Om man ser det som en folksjukdom, är den ett större hot än hjärtsjukdom. Något måste göras, säger psykolog Esa Aromaa.

Hans uppdrag är just att göra något. Han är en av ledarna för projektet Österbottniska depressionstalkot inom Vasa och Syd-österbottens sjukvårdsdistrikt.

– Vi behöver lyfta attityden från "bara depression" till att se

Det finns inga onödiga läkarbesök. En satsning på vård i tid lönar sig alltid när det gäller depressioner, säger psykolog Esa Aromaa och överläkare Irja Rantanen-Lakka. Foto: Stina Jansson

den som vilken sjukdom som helst. Den är också en riskfaktor för fysiska sjukdomar, säger överläkare Irja Rantanen-Lakka.

Ännu är många rädda för att bli stämplade eller inte tas på allvar med sin depression. Många stämplars också sig själva, enligt Esa Aromaa.

Därför ska de nu bedriva en kampanj om depression via affischer, broschyrer och webbsida.

Inte bara för attityderna och kunskapen, utan också för att de drabbade ska söka hjälp – helst i god tid.

– Med vård i tid kan de flesta få bra hjälp redan vid hälso-central eller av arbetsplatshälsovården, och spara både lidande och pengar, säger Aromaa.

Men varken resurserna eller kunskapen räcker alltid till inom bashälsovården. Enligt Aromaa får knappt hälften av alla med de-

1,7 miljoner för ungas psykivård

VASA. Länsstyrelsen fördelar 1,7 miljoner euro för psykiatrisk vård och rehabilitering av barn och unga under detta år.

Av dem får Vasa sjukvårdsdistrikt drygt 164 000, Mellersta Österbottens sjukvårdsdistrikt 82 000 och Syd-Österbottens sjukvårdsdistrikt 194 000 euro.

Inom Vasa sjukvårdsdistrikt går pengarna nu till en rad projekt, fördelade mellan sjukhusen och hälsovårdscentralerna i om-

rådet. År 2000 beviljades för första gången öronmärkta pengar i statsbudgeten till kommuner för psykiatriska tjänster till barn och unga.

Därefter har anslag beviljats vartannat år.

Köerna är fortfarande för långa till undersökning och vård. Enligt länsstyrelsen är det viktigt att förbättra kunskapen på området bland personalen inom kommunernas basservice. **VBL**

pression rätt diagnos inom bashälsovården. Ändå strävar projektet till att fler ska behandlas där, i stället för att behöva gå till specialistsjukvården.

Det finns ingen motsättning i det här, enligt projektledarna.

– De här patienterna finns redan i bashälsovården. Ibland söker de hjälp för andra åkommor som bostnär i depression, säger Irja Rantanen-Lakka.

– Om personalens kunskaper

ökar, blir de bättre på att känna igen sjukdomen. Det betyder inte att arbetsbelastningen ökar.

Esa Aromaa och kollegan Jyrki Tuulari besöker hälsovårdscentraler för att kartlägga resurser och mottagning av depressionspatienter. De söker också centraler som vill delta i talkot och utveckla egna lösningar.

– Medel och metoder för behandling finns redan, det gäller bara att satsa på kapaciteten och

få vårdkedjan att fungera bättre, säger Aromaa.

Speciellt betonas satsning på samtalsterapi parallellt med medicinering. Bägge behövs och debatten kring de nya medicinerna – och om de skrivs ut för lätt – ger de inte mycket för.

– Att inte fler får hjälp är ett större problem, säger Rantanen-Lakka.

– De som använder serotoninpreparat upplever att de blir bättre. De är inte beroendeframkallande och påverkar inte personligheten, säger Esa Aromaa.

Österbottningar är inte mer deprimerade än andra. Snarare tvärtom, vilket är en orsak till att projektet drivs just här.

– Vasa har exempelvis färre självmord än genomsnittet i Finland. Vi vill bland annat få reda på om det har kulturella orsaker. Vi hoppas hitta fräscha lösningar här, säger Esa Aromaa.

TOM FORSMAN

tom.forsman@vasabladet.fi
tel 3260 328